

Utbildnings- och övningsplan krisberedskap 2023–2026

Utbildnings- och övningsplan krisberedskap 2023–2026	Datum för beslut: 2023-12-21
Kommunstyrelseförvaltningen	Diarienummer: 2023–230
Beslutsinstans: Kommunchef	

Innehållsförteckning

1.	Inledning	3
2.	Bakgrund	3
3.	Syfte	3
4.	Utbildningsinsatser	3
5.	Behovsanalys	4
5.1	<i>Krisledningsorganisationen</i>	4
5.2	<i>Kriskommunikation</i>	4
5.3	<i>Inriktnings- och samordningsfunktion (ISF)</i>	4
5.4	<i>Krisledningsnämnd</i>	4
5.5	<i>Funktioner i krisledningsorganisationen</i>	4
5.6	<i>Verksamheter inom kommunen</i>	4
5.7	<i>Övriga identifierade tjänster eller arbetsgrupper</i>	4
5.8	<i>Kommunen och dess medarbetares ansvar inom höjd beredskap</i>	5
5.9	<i>Nyanställda</i>	5
5.10	<i>Utbildningsområden</i>	5
5.11	<i>Utbildning</i>	5
5.12	<i>Seminarieövning</i>	6
5.13	<i>Fysisk övning</i>	6
6.	Plan	7
7.	Utvärdering	8
8.	Kostnadsplan	8

1. Inledning

Vännäs kommun ska värna om invånarna genom att trygga skyddsvärda resurser så som människors liv och hälsa samt hindra och begränsa skador på miljö och egendom. Kommunen ska i alla lägen sträva efter att upprätthålla en acceptabel service-nivå gentemot kommuninvånarna, till exempel genom att tillhandahålla invånarnas basala behov av vatten, värme och mat. Vid en kris eller om det blir högsta beredskap är det nästan alltid de inledande timmarna som är svårast då situationen ofta präglas av osäkerhet och kaos. Nödvändiga funktioner för ledning, samband och kommunikation är då viktiga.

Som stöd i kommunens beredskap behövs utbildning och övning för att öka förmåga att på bästa möjliga sätt lösa de utmaningar som uppstår.

2. Bakgrund

Enligt 2 kap 8§ i lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH) ska kommunen ansvara för att förtroendevalda och anställd personal utbildas och övas, minst en gång per mandatperiod, för att de ska kunna lösa sina uppgifter vid en extraordinär händelse.

Kommunens beredskapssamordnare ansvarar för utbildning och övning genomförs och finansieras av den statliga ersättningen för beredskapsförberedelser.

3. Syfte

Syftet med denna utbildningsplan är att:

- Skapa grundläggande kännedom bland förtroendevalda och medarbetare om vikten av en fungerande beredskap.
- Öka kännedomen om risker och sårbarheter i den egna kommunen.
- Öka förmågan hos förtroendevalda och anställd personal, så att de på bästa möjliga sätt kan lösa sina uppgifter vid en krissituation.
- Förbättra samverkan vid en krissituation både internt mellan olika avdelningar så väl som mellan olika förvaltningar, som externt gentemot andra myndigheter, näringslivet och organisationer.

4. Utbildningsinsatser

Utbildningsinsatser ska ske fortlöpande, vilket innebär att utbildningsplanen är utarbetad utifrån en fyraårsperiod och följer mandatperioden. Varje målgrupp ska erhålla utbildningsinsats/er och övning/ar inom en fyraårsperiod. I slutet av pågående fyraårsperiod revideras utbildningsplanen innan nästa fyraårsperiod påbörjas. Utöver de planerade insatserna i denna plan kan det tillkomma utbildningar och övningar som riktar sig till specifika målgrupper och funktioner.

5. Behovsanalys

Analysen utgår ifrån nulägesbehov och erfarenheter från tidigare övningar.

5.1 KRISLEDNINGSORGANISATIONEN

Organisationen som helhet har behov av övning i inkallning och kvittering via Rapid Reach.

För att klara uthålligheten krävs det fler utbildade stabschefer.

Kommunstyrelsen har som uppdrag att styra och leda vid höjd beredskap vilket medför att behov av både utbildning och övning.

5.2 KRISKOMMUNIKATION

För en lyckad kriskommunikation krävs regelbunden övning i alla led samt väl inarbetade arbetssätt och kommunikationsvägar. En god kommunikation i vardagen är av stor betydelse för att kommunikationen även ska kunna fungera vid en krissituation.

5.3 INRIKTNINGS- OCH SAMORDNINGSFUNKTION (ISF)

Kommunen har ett geografiskt områdesansvar både vid kris och vid höjd beredskap. Inriktnings- och samordningsfunktionen ser olika ut beroende vad som sker. Kommunen har i fredstid ett bra samarbete med kommunens närings- och föreningsliv vilket medför att vid en händelse är kontaktvägarna för att starta upp ISF korta.

5.4 KRISLEDNINGSNÄMND

Krisledningsnämnden består av kommunstyrelsens arbetsutskott. Nämnden behöver regelbunden uppdatering i vad som gäller, hur den ska agera och inte minst utbildning i stabsmetodik för att på ett smidigt sätt ta ledningen när behov uppstår.

5.5 FUNKTIONER I KRISLEDNINGSORGANISATIONEN

De olika funktionerna från Ko-K9, se krisledningsplanen, behöver utbildas och övas inom sin funktion. Utbildning och övning kan med fördel genomföras i samverkan med samma funktioner i andra kommuner.

5.6 VERKSAMHETER INOM KOMMUNEN

Stora delar av kommunens verksamheter är samhällsviktiga. De har inom respektive verksamhet arbetat fram kontinuitetsplaner som behöver övas. För stödfunktioner som till exempel vatten- och avlopp finns dessutom en nödvattenplan som behöver övas.

5.7 ÖVRIGA IDENTIFIERADE TJÄNSTER ELLER ARBETSGRUPPER

Nyckelpersoner inom kommunens säkerhetsskyddsklassade verksamheter har behov av utbildning inom säkerhetsskyddet.

5.8 KOMMUNEN OCH DESS MEDARBETARES ANSVAR INOM HÖJD BEREDSKAP

Kommunen som helhet behöver höja kompetens inom höjd beredskap. Både vad kommunen har för ansvar och vad som gäller för var och en som anställd. Att höja försvarsviljan är en viktig fråga för kommunens funktionalitet.

5.9 NYANSTÄLLDA

Nyanställda i kommunen behöver en kortare introduktion i vad som händer vid samhällsstörning samt deras roll i organisationen. En grundutbildning finns i kommunens kunskapsbank.

Nya ledare ska få en introduktion av deras roll och hur krisledningen fungerar vid en samhällsstörning.

Nyanställda med utpekad roll i krisorganisationen ska utbildas för sin respektive roll.

5.10 UTBILDNINGSSOMRÅDEN

Det finns olika områden som bör belysas när det gäller utbildning i beredskap. Vilken typ av utbildning som ges bör delvis regleras utifrån målgruppens behov och önskan. Några områden som bör belysas är:

- Krishanteringens grunder
- Kriskommunikation och krisinformation
- Ledning och samverkan
- Säkerhetsskydd
- Höjd beredskap och totalförsvar

5.11 UTBILDNING

Krisledningsnämnden, krisledningsstaben samt ledningsgrupper på respektive förvaltning ska minst en gång per mandatperiod genomgå en utbildningsinsats. Kommunstyrelsen ska utbildas och övas i uppgiften att under höjd beredskap ansvara för kommunens ledning. Regelbunden utbildning är viktigt då de under en mandatperiod kan tillkomma både nya förtroendevalda och tjänstemän och alla bör ha samma grund att stå på i händelse av kris. Utbildningsinsatser till respektive förvaltnings ledningsgrupp kommer i första hand att fokusera på vad ledningen bör tänka på vid hantering av en allvarlig händelse.

Riktade utbildningar, workshops och seminarieövningar kommer att genomföras där behov identifierats för att stärka kommunens beredskap för kris eller höjd beredskap.

5.12 SEMINARIEÖVNING

Seminarieövning kan också kallas för skrivbordsövning. Där övas till exempel rutiner eller vägledningar med inspel och ett specifikt scenario. Seminarieövning kan vara lämpligt för att pröva en rutin eller plan, eller för att utbilda i planen. En seminarieövning kan många gånger vara bättre än en realtidsövning då målgruppen under en seminarieövning får möjlighet att lösa problemen i lugn och ro och då lättare kan se var kommunen/förvaltningen brister i sin krishantering samt vilka åtgärder som måste vidtas.

5.13 FYSISK ÖVNING

Fysisk övning kan vara olika stora. Allt från att man stänger av strömmen en timme för att pröva verksamhetens kontinuitetsplan till stora övningar som tar en hel eller flera dagar med både statister och motspelare. De fysiska övningarna ska likna ett verkligt scenario så långt det är möjligt och kommunens krisberedskap ska sättas på prov. Med ett verkligt scenario menas att motspelsaktörer deltar, samt att rekvisita införskaffas/byggs upp.

6. Plan

Utbildning/övning	Målgrupp	Ev genomförd eller planerad
Övergripande utbildning om beredskap	Krisledningsnämnd	Genomförd 2023 Återkommande varje år
Övning för krisledningsnämnd och tjänstemannaorganisation	Krisledningsnämnd och operativ stab	Under mandatperioden
Totalförsvarsövning Vilde Västerbotten lokal övning	KS, krisledningens tjänstepersoner	Genomförd 2023
Totalförsvarsövning Vilde Västerbotten regional övning	Ett antal tjänstepersoner och förtroendevalda inom krisledningen	2024
Stabschef	Tjänstepersoner	Genomförd för en 2023 fortsatt utbildning av stabschefer under mandatperioden
Stabsmetodik	Krisledningsnämnd samt tjänstepersoner ur kommunens organisation	Genomförd 2023
Mediahantering	Förtroendevalda ordförande och vice ordförande Krisledningsnämnden	Genomförd 2023 Under mandatperioden
Säkerhetsskydd	Säkerhetsskyddsprövad personal	Genomförs varje år
Sambandsövning Holger	Berörda tjänstepersoner och politiker utifrån ämne	Varje år i februari/mars
Funktionsutbildningar och övning Ko-K9	Tjänstepersoner inom krisledningsorganisationen	Under mandatperioden
Öva delar av kontinuitetsplanerna	Personal i respektive organisation	Under mandatperioden
Öva Nödsvattenplan	Personal på infrastrukturavdelningen	Våren 2024

7. Utvärdering

Efter avslutade insatser ska utvärdering av utbildningen eller övningen ske på det sätt som är lämpligt för momentet. Beredskapssamordnaren, alternativt ansvarig för insatsen, ansvarar för att utvärderingen genomförs. I samband med seminarie- och realtidsövningar bör gruppen få tillfälle att samlas och reflektera över övningen. Kommunens beredskapssamordnare ansvarar för sammanställning av utvärdering och reflektion.

8. Kostnadsplan

All utbildning sker inom ramen för den statliga ersättningen för beredskapsförberedelser från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Kostnader som kan uppstå kring det praktiska, utöver extern kompetens, gäller; informationsmaterial, lunch och fika för deltagare, lokalhyra samt annat material.